

نقش شرکت ملی نفت عربستان

نقش شرکت ملی نفت عربستان

در این مقاله به بررسی شرکت ملی نفت عربستان و نقش این شرکت در توسعه اقتصادی و صنعتی عربستان می پردازد و نشان از تأثیر نفت بر اقتصاد این کشور می پردازد.

خالد الفاله، رییس شرکت ملی نفت عربستان "آرمکو"، معتقد است که مشارکت بخش خصوصی و دولتی بهترین ابزار در راستای توسعه و متنوع کردن اقتصاد داخلی عربستان است تا این کشور بتواند در عرصه جهانی با سایرین به رقابت پردازد.

این همکاری در عین حال می تواند منجر به رشد مشارکت مردم و گسترش رشد تولید شود. به گفته خالد الفاله، رشد پایدار تولید ناخالص ملی عربستان در سالهای اخیر دو برابر شده که این امر نشانه خوبی در رشد اقتصاد این کشور است. اگرچه سرانه تولید ناخالص داخلی بین سالهای 2000 تا 2008 رشد چشمگیری داشته اما این رقم هنوز هم کمتر از نیمی از سهم مشارکت مردمی است که در کشورهای پیشرفته صنعتی دیده می شود.

تکیه عربستان بر سرمایه های نفتی که 09 درصد از درآمد این پادشاهی را تشکیل می دهد باعث شده که این کشور نگاه عمیق و جدی به تنوع سازی منابع درآمد و کم کردن تأثیر نوسانات بهای نفت بر چرخه اقتصادی اش پردازد.

در این راستا یکی از عوامل کلیدی که می تواند تحقق این امر را میسر سازد، سرمایه گذاری بر روی نسل های آینده و شکوفایی خلاقیت و نوآوری و فراهم کردن زمینه اختراعات و اکتشافات است.

تشویق به نوآوری

بسیاری از کشورها بخش عظیمی از درآمدهای خود را به توسعه فعالیت های تحقیقاتی و دستیابی به تکنولوژی های جدید اختصاص داده اند. در حالی که کشورهای در دست توسعه مثل عربستان عمدتاً به وارد کردن تکنولوژی می پردازد تا دستیابی به آن.

از سوی دیگر این کشورها وابستگی زیادی نیز به درآمد نفتی شان دارند که این درآمد رابطه نزدیکی با افزایش صادرات دارد.

در این رابطه آرامکو در گزارشی اعلام کرد: تولید نفت خام عربستان سعودی در سال گذشته میلادی به رقم سه میلیارد و 200 میلیون بشکه رسیده که میانگین تولید روزانه نفت خام این کشور هشت میلیون و 900 هزار بشکه بود.

همچنین ذخایر قابل برداشت نفت خام و میعانات گازی عربستان سعودی در سال 2008 به رقم 259 میلیارد و 900 میلیون بشکه و ذخایر گازی عربستان نیز به رقم 263 تریلیون فوت مکعب رسید.

در سال 2008 ظرفیت پالایش نفت پالایشگاه های راس التنوره به 550 هزار، الریاض به 122 هزار، جده به 85 هزار بشکه و پالایشگاه ینبع عربستان به 237 هزار بشکه افزایش یافته است. در راستای طرح های توسعه، شرکت آرامکو ژئوتیپ آینده میدان نفتی خریص عربستان را با ظرفیت تولید روزانه یک میلیون و 200 هزار بشکه در روز، وارد مدار تولید خواهد کرد.

با بهره‌برداری از این میدان نفتی، ظرفیت تولید نفت خام عربستان سعودی تا پایان امسال به 12 میلیون و 500 هزار بشکه در روز خواهد رسید.

میدان خریص از نظر ظرفیت تولید روزانه در جهان کم نظیر است. این میدان نفتی همچنین یکی از سه طرح عربستان برای افزایش ظرفیت تولید نفت خام این کشور به 21 و نیم میلیون بشکه در روز تا پایان ماه ژوئن آینده است.

با اجرای این سه طرح مهم نفتی، یک میلیون و 550 هزار بشکه به ظرفیت تولید نفت خام عربستان افزود می‌شود. ظرفیت کنونی تولید نفت خام این کشور 10 میلیون و 950 هزار بشکه در روز است.

این میدان نفتی در نزدیکی شهر الاحسا و در منطقه «الشرقیه» در شرق عربستان سعودی واقع است.

دو طرح دیگر عربستان سعودی شامل افزایش 250 هزار بشکه‌ای ظرفیت تولید میدان «الشیبیه» و افزایش آن به رقم 750 هزار بشکه در روز و بهره‌برداری از میدان نفتی «النعمیم» به ظرفیت تولیدی 100 هزار بشکه در روز است.

با توجه به آمار ذکر شده در بالا می‌توان به راحتی دریافت که سرمایه‌گذاری عربستان بیشتر در بخش نفت است و میزان سرمایه‌ای که این کشور در بخش تحقیقات و توسعه هزینه می‌کند حتی برابر با یک چهارم کشورهای توسعه یافته نیز نیست.

شرکت نفت آرامکو در تلاش است که به یک منبع جهانی در نوآوریهای تکنولوژی در صنعت نفت و گاز مبدل شود. این امر در گرو تداوم تحقیقات و توسعه تکنولوژی در تمام بخش‌ها است. البته نقطه شروع در در دستان محققان، دانشمندان و مهندسان داخلی و شرکای این شرکت در کنار پرسنل آن است.

آرامکو در نظر دارد که در بخش توسعه و کاربرد تکنولوژی نفتی پیشتاز باشد و این امر را در اولویت قرار داده است. برنامه‌های توسعه تکنولوژیکی شامل ایجاد روح نوآوری و خلاقیت در تمام نیروهای متخصص این شرکت است. در این بخش کارشناسان آرامکو 75 هزار طرح ارائه داده‌اند که پس از ارزیابی 4 هزار طرح تصویب شده است.

همچنین این شرکت 88 امتیاز اختراع را ثبت کرده است.

این در حالی است که توسعه اقتصادی با توجه به وابستگی عربستان به سرمایه‌های نفتی به عنوان یک منبع کلیدی درآمدها چالش بزرگی محسوب می‌شود.

روی همین اصل ایجاد صنایع دیگر مثل پتروشیمی و معادن امری ضروری است.

توسعه زیرساختار صنعت گاز از سوی دولت عربستان مبنای اساسی برای دستیابی به هدف تنوع‌سازی اقتصاد و تامین مالی شهرهای صنعتی جیل یبوع و ربیع است که این امر به نوبه خود به عربستان امکان می‌دهد که شهرهای صنعتی عمده‌ای در بخش پتروشیمی و فلزات احداث کند.

اخیرا آرامکو تولید گاز طبیعی برای 5 سال آینده را 30 درصد افزایش داده و همچنین تولید اتان و ال ان جی را به 1 میلیارد فوت مکعب و 850 هزار بشکه در روز افزایش داده.

سهم بخش صنعت در تولید ناخالص ملی به 9 درصد رسیده که پیشرفت خوبی است اما در مقایسه با کشورهای پیشرفته صنعتی کم است. اما نباید بخش خصوصی را از سوددهی استراتژی صنعتی کردن عربستان محروم کرد.

طبق این استراتژی عربستان در نظر دارد که بازار داخلی را از طریق توسعه و ساخت مجتمع‌های صنعتی که بتواند با بازارهای بین‌المللی رقابت کند، از واردکننده صرف به صادرکننده مبدل سازد.

در چارچوب این استراتژی آرامکو اخیراً سازمان‌های تخصصی را مثل "سازمان جدید توسعه تجاری"، تاسیس کرده. وظایف این سازمان‌ها تشویق و حمایت بخش خصوصی در تاسیس و توسعه صنایع ملی با تضمین برگشت سرمایه است.

این سازمان جدید چندین پروژه عظیم را پی‌ریزی کرده و توجه سرمایه‌گذاران و شرکت‌های بین‌المللی را جلب کرده که می‌توان از پروژه توسعه پالایشگاه ربیع با مشارکت شرکت پتروشیمی سومیتومو ژاپن و تاسیس دو پالایشگاه با توتال در جبیل و کونوکو فیلیپس در ینبع نام برد. همچنین آرامکو در آستانه امضا یادداشت تفاهمی با شرکت سومیتومو برای ساخت فاز دوم ربیع در کنار اجرای پروژه عظیم تاسیس صنایع پتروشیمی در راس التنوره با شرکت امریکایی داو کمیکال است.

عربستان با کمک تولیدکنندگان نفت مثل نروژ، مالزی و برزیل در نظر دارد که صنایع داخلی را تقویت کند به گونه‌ای که قادر باشند علاوه بر تامین مایحتاج، تجهیزات و خدمات مورد نیاز بخش نفت و گاز، تکنولوژی تولیدی خود را به سایر کشورها صادر کنند.

برای تحقق این هدف همکاری شرکت‌های ملی نفت و بخش خصوصی ضروری است. در سال‌های اخیر "سازمان توسعه تجاری" متعلق به آرامکو نقش مهمی را در حمایت از بخش خصوصی ایفا کرده که نتیجه آن ساخت 70 کارخانه یا 2/7 میلیارد دلار سرمایه و ایجاد 13 هزار فرصت‌های شغلی جدید بوده است.

اخیراً هم آرامکو طرح جدیدی را برای توسعه یک مجتمع صنعتی منسجم که دارای چندین واحد ساخت تجهیزات و موارد مورد نیاز در صنعت نفت و گاز و چند شرکت ارائه خدمات نفت و گاز است، در دست تهیه دارد. این مجتمع دارای 30 کارخانه خواهد بود و به یکی از قطب‌های پیشرفت صنعت نفت عربستان مبدل خواهد شد.